

—s Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer, 4. oktobra 1923. Pri Kapeli. Od — članov, navzočih 35.

Moralno dobro in zlo, dr. Fr. Veber. Pokrajinska skupščina in kongres UJU, poročal tov. Mavrič.

—s Učiteljsko društvo Sv. Lenart v Slov. goricah, 3. oktobra 1923. Pri Sv. Lenartu. Od 48 članov, navzočih 42.

Laž doma in v šoli, predaval tov. Sl. Jakopec-Ličen.

—s Belokranjsko učiteljsko društvo, 6. oktobra 1923., v Metliki. Od — članov, navzočih —?

O vrtnarstvu, predaval tov. Fr. Črnagoj.

O Ferj. Savezu, predaval tov. S. Mrovlje.

—s Kamniško učiteljsko društvo, 3. oktobra 1923 v Kamniku. Od — članov, navzočih —?

O pokrajinski skupščini v Ptuj, poročal tov. E. Tiran.

O pouku v I. šolskem letu, predaval tov. Janko Toman.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl. »Kraljevič Marko«, 1924. Slovenski obmejni deci v pouk in zabavo. Izdala in založila Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Zbral Kompoljski, ilustriral Vokač. Cena trdo vezanemu izvodu 5 Din. Toplo priporočamo za šolsko decu.

—kpl. Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Izdalo »Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani«. Izvršil Ing. Viktor Novak, Založila Jugoslovanska knjigarna, 1923. Cena 48 Din.

—kpl. Dr. Anton Novačan: »Samostilnik«. Deset povesti. V Ljubljani 1923. Str. 156. Cena vez. knjigi 48 Din, broš. 40 Din., po pošti 1,50 Din več. Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

—kpl. H. Sienkiewicz: »Z ognjem in mečem«. 10. in 11. snopič (Konec.) Prevel dr. R. Mole. Cena dvojnemu snopiču 18 Din. Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

—kpl. Dr. France Veber: Analitična psihologija, 1 snopič. Izdala in založila knjigarna Ig. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Cena 48 Din. (Publikacija znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani, Filozofska sekcija št. 11.)

Ocene.

—k Matematične tabele. Sestavil prof. Ivo Tejkal. 1923. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 252. Cena v platnu vezani knjigi, priročne žepne oblike 66 Din.

Knjiga ima spredaj navodilo za uporabo matematičnih tabel. Pojasnila so podana v vseh treh narečjih: slovensčini in srbo-hrvaščini ter so tiskana istotako v latinici in cirilici, kar knjigo posebno uporabljajo za uporabo po celi državi.

Vsebinska: Prvih devet potenc števil 1 do 9. — Važne konstante. — Bodoča vrednost 1 Din. — Recipročne vrednosti, 2. in 3. potence in korenini, mantise Briggovih logaritmov, obseg in ploščina kroga za števila 1 do 1000. — Pretvarjanje minut v stopinje. — Pretvarjanje sekund v stopinje. — Numer. goniometrijskih funkcij. — Logaritmus goniometrijskih funkcij. — Ločna dolžina in višina, tetivna dolžina in ploščina krogovga odseka ali segmenta za polmer 1 od 1° do 180°. — Prostornina krogle za premer 1° do 180°. — Obseg elipse. — Pravilni mnogokotniki. — Matematične formule: 1. Aritmetika. 2. Geometrija. 3. Glavne osnovne formule diferencialnega računa, 4. Vrste. 5. Osnovni integrali. — Mere in uteži. — Primeri hitrosti. — Konstante osolnčja. — Barometerska višina. — Zemljepisna širina in dolžina nekaterih krajev. — Specifična teža: 1. a) Trdnih teles, b) Lesov. 2. Kapljev in pare. — Srednja specifična toplota. — Vrelišče. — Tališče oziroma zmrzišče. — Kurilna vrednost: 1. Trdnih goriv. 2. Kapljev tekočih goriv. 3. Plinastih goriv. — Teža nakopičenih teles. — Tovor. — Običajni železniški tovori in torovjenje. — Običajne lesne vrste. — Okrogli les. — Žagani in obtesani les. — Vztrajnostni momenti in odporni momenti najvažnejših presekov. — Vztrajnostni in odporni momenti za krožne preseke. — Vztrajnostni in odporni momenti za kolobarske preseke. — Vztrajnostni in odporni momenti za pravokotne preseke. — Dopustljivi vrtilni momenti za najvažnejše preseke. — Cevni navoj po Whitworthu. Löwenherzov navoj. — Sellersov navoj. — S. J. navoj. — Whitworthov navoj. — Vztrajnostni in odporni momenti za fasonsko železje. — Koeficient š za določanje idealnega upogibnega momenta. — Elastičnostni

moduli in zrušilne trdnosti: 1. Železa. 2. Drugih kovin in materialij za natezne organe. 3. Lesa. 4. Stavbenega gradiva. — Varnostni koeficienti. — Dopustne napetosti: 1. Za strojne konstrukcije po Bachu. 2. Za natezne organe. 3. Za stavbne konstrukcije. — Tabela za kontokorentni račun. — Tabela za nosilce s konstantnim presekom. — Splošne opombe za uporabo tabel.

Knjiga je bila muno potrebna naši tehniki. Zelo dobro bo služila vsem tehnikom pri študiju, tako za univerze, tehnične srednje šole in druge šole, posebno uporabna je pa v praksi za inženirje, stavbne podjetnike, industrijce itd. Delo prav toplo priporočamo.

—k Anton Novačan: Samostilnik. Deset povesti. V Ljubljani 1923. Avtor »Naše vasi« je zbral deset povesti, ki se odlikujejo po izredno krepkem in pristno domačem jeziku, kakršnega piše danes malo slovenskih pisateljev. V umetniškem in idejnem oziru bi se »Samostilnik« mogel nazivati nadaljevanje »Naše vasi«. Povesti »Muri preganja vrano«, »Čemarjeva krčma« in »Peter Kobula«, so najboljše slovenske kmetske novele, kar jih je bilo napisanih v zadnjih letih. Iz knjige puhti vonj domače zemlje, S svojo svežo sočnostjo in neposrednostjo si bo zbirka osvojila prav tako inteligenta kakor tudi nenkega čitatelja. Toplo priporočamo!

—k H. Sienkiewicz: Z ognjem in mečem. Povest iz davnih let. Iz poljsčine prevel dr. R. Mole. Z ilustracijami. 10. in 11. snopič. (Konec). Knjižgotržna cena celemu romanu, ki obsega 684 strani velike osmerke in 22 ilustracij, znaša 106 Din, vezanemu pa 120 Din, po pošti 4,50 Din, oziroma 5,50 Din več. Z 11. snopičem je nova izdaja velikega Sienkiewiczovega romana »Z ognjem in mečem« končana. Prepričani smo, da bodo Slovenci tudi to izdajo čitali z istim zanimanjem kot so prvi dve in da zlasti ne bo nobene knjižnice, ki bi si znamenitega romana ne nabavila. Tiskovna zadruga istočasno naznanja, da bo začel izhajati drugi veliki Sienkiewiczov roman »Potop«, ki tvori nadaljevanje prvega. Ta bo izhajal v snopičih po 8 pol in bo za predplačnike naročnike znatno cenejši kot pozneje v knjižgotržstvu.

—k Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Ing. V. Novak. Izdalo »Društvo slov. prof. v Ljubljani«. Na sedmih listih je izdalo »Društvo slovenskih profesorjev atlas Jugoslavije« in s tem podalo Slovincem prvotno delo. Listi 1, 2, 3 in 7 so nam znani že od prej; novi so listi 4, 5 in 6; na njih sta lista 2 in 3 združena, izpopolnjena in povečana. Ker ima atlas zelo veliko obliko, 48 x 41 cm, so trije listi popolno nadomestilo za veliko stensko karto, samo da je izvržba bolj natančna, kakor bi pa mogla biti pri stenski karti. Tako imamo prvič v naših zemljevidih plastično jako nazorno sliko vse kraljevine. Karta 4 nam predstavlja južni del Jugoslavije — Makedonijo, Staro Srbijo, del Srbije, Črna gora, del Dalmacije, karta 5 severovzhodni del — Vojvodino, del Hrvatske, Slavonije, večji del Srbije, deloma Bosne —, karta 6 pa ostale dele. Prednost teh treh kart je tudi ta, da je na vsaki zarisan tudi sosedni del druge karte, kar je v svrhu orientacije zelo velikega pomena. Na karti 4 je pridejana tudi jezikovna kartica in vidimo tako, da združuje naša Jugoslavija res skoraj vse Jugoslovane. Ne vem, če so Makedonci Srbi, mi bi rekli: makedonski Slovani. Nekateri malenkostni pogreški, kakršni niso prihranjeni niti staremu vsestransko preizkušenemu Kozennu in ki jih druga izdaja lahko popravi, nas ne bodo motile. Sicer je pa delo v celoti krasno, vsega priporočila vredno in se bo vpeljalo samo ob sebi. Cena 48 Din, za sedem velikih zemljevidov, je zelo nizka.

—k »Kraljevič Marko« je pravkar drugič prihajal na svojem Šarcu vihteč duševni buzdovan. Uverjeni smo, da ga tudi to pot slovenska mladina prav tako veselo sprejme, kakor ga je lani. Kaj ji prinaša? Priznanih pisateljev spise, ki ji bodo blažili um in srce. Razvedri jo s krasnimi pesmimi, seznanj s prizori iz zaslužjenega juga (Ob Adriji, Iznajdljive glavice), razodene ji »Kaj pripoveduje Drava«. Iz srca se bodo smejali otroci Nasredinu iz Bosne in njegovim burkam. Zamaknjeni bodo prisluškovali pravljicarju, pripovedujočemu o zakladih na Starem gradu pri Muti, o vojaku in sv. Petru. »Kraljevič Marko« jim predstavi našo ljubeznivo kraljico Marijo, potoži izgubo narodnega voditelja in pisatelja dr. Ivana Tavčarja, s čigar tehtnimi reki je prepletena vsa knjižica, obudi jim spomin na judenburške žrtve, iz neodrešene Koroške in iz Prekmurja jim vsuje kra-

sne pregovore in duhovite uganke, pozove jih na boj z vragom alkoholom. Knjižico »Kraljevič Marko« opremljeno s kolarjem za leto 1924., je uredil pisatelj Kompoljski; izdala jo je Družba sv. Cirila in Metoda, okrašeno z mnogimi lepimi slikami, ki jih je narisal g. Vokač. Letos je dodana »Kraljeviču Marku« zadaj mapica za shrambo raznih listkov. Knjižici je vzvišeni namen narodna probuda slovenske, zlasti obmejne mladine, zato naj bi našla mnogo kupovalcev. Cena ji je le 5 Din. P. n. šolska vodstva in učiteljsko vladno prosimo, da opozori mladino na to izdajo. Dobiva in naroča se v pisarni »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, Narodni dom. Po možnosti naj se radi drage poštnine skupno naroča.

—k Analitična psihologija. Prvi poskus sistematične geometrije duha. Napisal dr. France Veber, izr. prof. za filozofijo na univerzi v Ljubljani Prvi snopič. Vsebina: Odsklonitev vsakega metafizičnega izhodišča; — Wundtovo naziranje o predmetu in metodi psihologije; metoda in predmet znanosti; formalna nedoslednost Wundtovih nazorov o predmetu psihologije; razlike med fizičnim in psihičnim svetom; o metodi psihologije. Eksperiment in samoopazovanje; o samoopazovanju kot posebni metodi znanstvenega raziskovanja; analitična psihologija v sestavi psiholoških disciplin. — I. del: Načelne postavke analitične psihologije. Temeljni psihološki pojmi: doživljanje, doživljanje — duški, oziroma jaz — subjektivnost in objektivnost — imanentnost in transcendentnost — dispozicija — zavest in nezavest. Pristnost in nepristnost doživljanja. Doživljanje višjega in nižjega reda. Psihološke podlage doživljanja. Lastni in prisvojeni, pomožni in končni predmeti doživljanja. Prva, časna klasifikacija vsega psihičnega. Temeljna doživljanja in vmesna doživljanja. Doživljanje in subjekt doživljanja. Pregledna risba celokupnega doživljanja. — Knjigo prav toplo priporočamo okrajnim in lokalnim učiteljskim knjižnicam.

Obrambni vestnik.

—ob Naš zagovornik Mariborski »Tabor« piše z dne 27. septembra 1923 sledeče: »Kaj bi rad Golečev pokidan avtomobil?« (Dapis z dežele.) »Zdražbarski list, klerikalnega »Slov. Gospodarja« neznanosko veselil pisati o preloženih glavnih šolskih počitnicah, a ne morebiti zaradi naroda, temveč samo zato, da luča kamenje na učiteljsvo. V svoji 39. številki piše pod zgoranjim naslovom dobesedno: »Liberalno in orjunsko učiteljsvo je zahtevalo preložitve počitnic na poletne mesece, kakor da bi res bila šola za učitelje, a ne učitelji za šolo. Višji šolski svet je ugodil zahtevi liberalnega učiteljsva. Proti sta govorila in glasovala samo dva katoliška duhovnika. V višjem šolskem svetu imajo večino liberalni učitelji, profesorji, uradniki in enaki ljudje itd. ...«

Znano je sicer, da je »Slov. Gospodar« — zlasti odkar ga urejuje duhovnik Golec — posebno strupen sovražnik učiteljsva. 39. številka tega lista pa nam dokazuje, da ima urednik Golec tudi pokvarjen estetični čut. V tej številki namreč popisuje ta gospod s podpisom svojega polnega imena, kako se je njegov rojak in junak, neki »Matičakov soldat«, prvič vozil v avtomobilu. Duhovnik Golec slika tu Matičakovo revolucijo v želodcu na tak način, da nam kaže s svojim nelepim spisom vso ogabnost svojega pokvarjenega pisateljskega estetičnega čuta. Psihološko je dognano, da imajo ljudje pokvarjenega estetičnega čuta tudi pokvarjen čut časti, zato ni čuda, da bruh duhovnik Golec iz svojega razburkanega želodca grdobijo na vsakogar, zlasti na učitelje tako, kakor jo je bruhal njegov vzor in bedasti junak »Matičakov soldat« ob svoji prvi vožnji v avtomobilu.

»Tabor« je že opetovano naglašal in dokazal, da glavnih počitnic ni preložil višji šolski svet, temveč oddelek za prosveto in vere pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani (z odlokom z dne 19. junija 1922, št. 2343), ne da bi bil učiteljsvo ali šolske oblasti za svet vprašal. Zastopnik kristjanske resnice duhovnik Golec se vozi v avtomobilu »Slov. Gospodarja« v polni pari svoje bolne domisljivosti tako vrtoglavo, da se mu meša v glavi in v želodcu, zato bruha v jedrmer svojo grdobno laž, da je učiteljsvo vsega krivo, h koncu pa vzklika: »Dokler Slovenci ne bomo izvojevali avtonomije, bodo z nami v šolskem oziru vedno tako postopali!«

Aha, tu tiči zajec! Golečev pokidan avtomobil bi rad imel avtonomijo na račun šole in učiteljsva! Zvit si in hudoben tudi, gospod! Poznamo se po »knofih!«

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— LOG. KROŽEK OKR. UČIT. DRUŠTVA ima svoje redno zborovanje v soboto, dne 10. novembra ob 10. uri dopoldne v Dol. Logatcu z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo delegatov o skupščini v Ptuj in zborovanju v Ljubljani. 4. Poročilo o našem gmetnem stanju v zvezi z uradniško pragmatiko. 5. Stanovsko-strokovna knjižnica. 6. Slučajnosti. Opomba: Posebnih vabil šolam se ne bode pošiljalo. Kdor se udeleži obeda, naj javi to vodstvu Dol. Logatec. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Poročila:

50 LET — ORMOŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO.

Učiteljsko društvo ormoškega okraja je slavilo svoj petdesetletni obstoj dne 7. oktobra t. l. v Ormožu.

Ob 11. uri se je pričelo slavnostno zborovanje v okrašenih učni sobi okoliške šole, s katere je visela državna zastava. Društveni predsednik Josip Rajšp je s prisrčnimi besedami pozdravil slavnostne zborovalce: domače ude in goste, med njimi tovariše Hrvatce in tovarišice Hrvatice. Izmed navzočih so društvo pozdravili: Stjepan Simunčić iz Čakovca kot predsednik Medjimurskega učiteljskega društva, od kojega je bilo enajst članov navzočih; Luji Pichler kot delegat Udruženja in kot zastopnik učiteljsva v Ivancu in Novega marofa; Ivan Žolnir iz Ptuja v imenu prejšnjih naših članov; Mirko Majcen kot predsednik Ptujkega učiteljskega društva ter Fran Zacherl kot zastopnik Ljutomerskega učiteljskega društva. Govorniki so med drugim naglašali prijateljstvo med hrvatskimi tovariši in nami, ki se je začelo v novejšem času intenzivneje gojiti, in se mora še spopolniti, da se bomo popolnoma spoznali ter lažje zastopali skupne stanovske, šolske in državne interese; drugi govorniki so zopet oživljali stare prijateljske spomine. Brzobjavne oziroma pismene pozdrave so poslali: predsednik okrajnega šolskega sveta g. okrajni glavar dr. Pirkmaier, okrajni šolski nadzornik g. Flere, častna člana Janko Košar iz Velike Nedelje in Ludovik Šijanec iz Razvanj, tovariš Ivan Tomažič iz Maribora, g. Lovro Petovar iz Ivanjkovec s podpornino 100 Din, gg. Makso Robič in Jakob Zdravec iz Središča.

Nj. Veličanstvu našemu kralju se je odposlal vdanostni pozdrav.

Društveni tajnik Rosina je poročal o zgodovini in petdesetletnem delovanju Ormoškega učiteljskega društva, ki je imelo od svojega začetka naprej sledeče predsednike: 1. Jožef Schmidinger v letih 1873. in 1874.; 2. Fran Šijanec 1875. in 1876.; 3. Štefan Kovačič od 1877. do 1879.; 4. Simon Strenkl leta 1880.; 5. Srečko Majcen 1881. in 1882.; 6. Ivan Košar od 1883. do 1886.; 7. Fran Rakuša v letih 1887. do 1892.; 8. Anton Porekar od 1893. do 1897.; 9. Mihael Vauhnik leta 1898.; 10. Josip Rajšp 1899.; 11. Anton Porekar 1900.; 12. Ernest Slanc od 1901. do 1903.; 13. Anton Porekar o letih 1904. in 1905.; 14. Josip Rajšp od 1906. naprej. Iz poročila se je izprevidelo, da je društvo ves čas svojega obstanka bilo delavno in se v vsakem oziru zavedalo svoje naloge.

Po zborovanju so se zborovalci podali na pokopališče, da položijo vence na grobove umrlih članov Ormoškega učiteljskega društva, in sicer na grob tovarišice Marije Preskerjeve, tovarišev Antona Freuensfelda in Ivana Jurše; nadalje je veljal ta poset tudi še sledečim na tem pokopališču počivajočim tovarišem: Kocpek, Albreht, Freuensfeld star. in Kotnik. Pevci pa so zapeli žalostinke Vigred in Gozdlič je že zelen.

Nato so se vsi podali v hotel Bauer, kjer je bil banket. Vršili so se govori, pozdravi in napitnice. Nastopil je Ormoški čitalniški mešan pevski zbor, ki je pod vodstvom pevovodje deželnosodnega svetnika g. Ivana Zemliča prav dovršeno zapel več lepih novejših umetnih in narodnih pesmi. Med drugimi gosti so nas tu počastili še g. major Metod Rakuša iz Maribora, sin umrlega tovariša nadučitelja Frana Rakuša, našega predsednika iz za let 1887.—1892., ravatelj ormoške meščanske šole tovariš Josip Prijatelj, gospa Pavla dr. Omulčeva, predsednica

Ormoške ženske Ciril-Methodove podružnice, okrajni živinozdravnik g. Šerbec, občinski svetovalec g. Rakuša, kot zastopnik ormoškega mesta.

In tako je s končno slavnostjo društvo prestopilo v drugo polstoletje svojega delovanja, v katerem naj nadaljuje svoje organizatorsko in prosvetno delovanje z isto neupogljivo silo, z isto discipliniranostjo in z istim umevanjem kakor doslej, ter dviga z lastnimi uspehi uspehe šolstva, naše organizacije in narodne prosvete, katere želje mu je sporočil naš nadzornik g. Fleré.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 3. oktobra 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Kamniku.

Otvoritev in poročila. Po otvoritvi in pozdravnem nagovoru tovariša predsednika Tomo Petrovca je predaval tovariš Janko Toman o pouku v I. šolskem letu. O pokrajinski skupščini v Ptujju je poročal tovariš Ernest Tiran. Poročilo o učiteljskem kongresu v Ljubljani je odpadlo, ker se je že vse obravnavalo v »Učiteljskem Tovarišu«.

Pisanje dnevnika. Tovariš predsednik je prebral dopis okrajnega šolskega sveta z dne 10. avgusta 1923 št. 1357, v katerem se naznani društvu, da se opustitev pisanja dnevnika sploh ne more dovoliti.

Slučajnosti. Na dnevni red je prišla tudi zadeva tovariša Rudolfa Kneza, nadučitelja v Št. Vidu pri Lukovici. Prošnja, da sme uporabljati šolsko sobo za vaje pevškega društva, je bila zavrnjena od višjega šolskega sveta in od ministrstva prosvete. Zato je sklenilo društvo, da se pošlje UJU, poverjeništvu Ljubljana, tozadeven predlog.

Šolanje otrok iz tujih okolišev. Tovariš Hiti, nadučitelj iz Doba je stavil glede šolanja otrok iz tujih okolišev tale predlog: Sprejem otroka iz sosednega okoliša v šolo naj se dovoli le v soglasju, oziroma s pritrditvijo šolskega vodstva obvezne šole. Odločno ugodnejša pota in znatno krajša razdalja in dobrobit otroka naj bi bil navadno utemeljen vzrok, nikoli pa ne razlogi, ki bi stavili domačo šolo v slabo luč. V tem smislu naj se pošlje UJU, poverjeništvu Ljubljana, omenjeni predlog z dostavkom, da je treba paragraf 38. dok. š. in učen. reda utesniti s posebno odredbo ali predpisom v smislu preje povedanega odloka. UJU, poverjeništvu Ljubljana naj predloži predlog višjemu šolskemu svetu in ta pokrajinski vladi, oddelek za prosveto in vere.

Ponavljalna šola. Po zakonu so dolžni otroci hoditi v šolo od 6.—14. leta. Na bivšem Kranjskem so imeli dve zadnji šolski leti olajšavo, da so obiskovali tako imenovano ponavljalno šolo. Na podlagi par. 17. dež. zakona 29. aprila 1873, št. 21 zadnji odstavek je imel okrajni šolski svet dovoljenje, da se tudi v mestih in trgih odpuste otroci iz šole, ki so izpolnili dvanajsto leto in so se šolskih predmetov popolnoma naučili. Seveda, to je veljalo v onih mestih in trgih, kjer je bila tri- ali večrazredna šola. Ta določba je dandanašnji nepotrebna, da se ne reče krivična. Veliko večrazrednih šol je tudi po velikih obrtniških vaseh, ki nimajo take pravice. Ali zna otrok — tržan — meščan, ki je obiskoval šestrazredno šolo več, kakor otrok, ki je prav tako in toliko razredov obiskoval slučajno v vasi. Prvi se lahko odveže šolskega obiska, drugi pa mora še dve leti obiskovati ponavljalno šolo. Kje je pravica?

Predlaga se, da naj se par. 17. dež. zakona z dne 29. aprila 1873 v toliko spremeni, da bode veljala olajšava za šolski obisk v mestih in trgih tako kakor na bivšem Štajerskem.

Sklenilo se je, da se vrši prihodnje zborovanje v Domžalah. Nato je tovariš predsednik zaključil zborovanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI OKRAJ LJUTOMER je zborovalo dne 4. oktobra t. l. v šoli pri Kapeli v navzočnosti 35 članov. (Vzrok slabše udeležbe slabo vreme).

Poročevalca šolskih vrto poročata, da nista mogla stopiti v funkcijo, ker ni nikogar, ki bi poravnal potne stroške.

Na vlogo Jugoslovanske gasilske zveze zadevajočo pripravo šolarjev za gasilstvo, zavzame članstvo odklanjajoče stališče. Vzroki: Primanjkanje časa. Oddaljenost gasilskih domov od šole. Učiteljstvo ne more prevzeti odgovornosti za možne nezgode pri vajah ter smatra, da za donajanje vode in orodja ni treba posebnih vaj. Nadalje opozarja pri takih prilikah na pogosto nepriznanost duha odraslih — kakobi se ista mogla tedaj zahtevati od otrok. Pri nočnih po-

zarjih in v odaljenih krajih pa deca ne more priti v poštev.

Uvedba jedrinič: Druga srbohrvatska čitanka se odkloni, ker je iz metodičnih ozirov ne moremo uporabljati — govornih vaj ni — iz slovnice nič itd. Učiteljstvo želi vadnice po vzorcu Schreinerjevih nemških vadnic. Dokler se take ne uvedejo, seže po samopomoči.

Predavanje in poročilo. Vseučiliški profesor g. dr. Franc Veber predava o temi »Moralno dobro in zlo«, za kar mu je članstvo iz srca hvaležno. — Tovariš predsednik poroča v glavnih potezah o delu in vtisih pokrajinske skupščine in kongresa.

Za prihodnje zborovanje priglasi tov. Horvatič kot odlomek iz srbohrvatske književnosti razpravo o Ivan Mažuraničevem epu »Smrt Smail-Age-Čengića«. Prihodnje zborovanje bo dne 13. decembra t. l. ob 11. uri pri Sv. Križu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo 3. oktobra t. l. v Sv. Lenartu pri obilni udeležbi članov, 6 nenavzočih od 42 članov je bilo opravičenih.

Pevski zbor. Po pevski vaji, katere se polovica članov zavedno udeležuje v društvenem ponosu, otvoril predsednik sejo z laskavo pohvalo pevcem, spodbujajoč jih k nadaljevanju tega nadvse zvišanega složnega dela.

Društvene zadeve. Došle uradnosti, društvene zadeve se omenijo ter potrebno sklene, deloma se vzame na znanje posebno o častno uspeli ptujski II. naši skupščini in znamenitem državnem kongresu v Ljubljani. Obeh teh zborovanj se je naše društvo udeležilo z 10 člani.

Točnost članov. Blagajnik Rado Kovačič, društvena duša, prav vesel živi, ker terjatve več nobene ni, glavni blagajnik šele bo vesel, bo Kovačiču hvalo pel. Že par let ima naše društvo rekord s prvim izplačevanjem članarine.

Novi člani. Novim članom so se zglasili gg. tt. Vobovnik Elizabeta od Sv. Benedikta in Žigart Avgusta, Sv. Jurij v Slov. goricah, pozdravljajoč jih še posebej, se povabite v naš strnjen delokrog pedagoško-didaktičke planote in harmonične društvene sloge z enakimi pravicami in dolžnostmi. Mlad nov tovariš od Sv. Benedikta se vabi v naše društvo, predsednik ne trpi kontrabantov.

C. M. D. Zapisnik prečitan se odobri v celnem obsegu. O ustanovitvi CM. podružnice se je sklenilo, iste še letos oživiti, zaspale in na mejah nove osnovati. Duša jim naj bode učiteljstvo. Priporoča se otroke mejnih šol podpirati s šolskimi potrebščinami, kakor je Marija Snežna, Sv. Ana itd.

Predavanje tov. Slave Jakopca-Ličen »Laž doma in v šoli« je bilo prav zanimivo, temeljito, kako mučno mora mater biti, če jo otrok prepriča o laži. Za njen trud je tovarišica žela splošno priznanje.

Stanovske strokovne knjižice so se vse razprodale in denar drugi dan odpisali. — Po raznih internih denarnih sklepih se je zaključilo zborovanje z željo, na svidenje decembra v Sv. Lenartu v Slov. goricah.

BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. oktobra t. g. u Metliki. Skupščina je bila vrlo dobro posečena. U naše kolo došlo je više mladih sila, koje će među nama razviti veće delovanje i unesti više života. Osobitu pozornost na skupštini izazvali su dva naša miljenika, koji su dohrlili k nama iz Ljubljane i to: naš učiteljski prvak, viš. šol. nadz. E. Gangl, i »barjanska pečlica« Franc Črnagoj, nadz. za šol. vrtove.

Predavanja. Nakon srdačnog pozdrava, bez ikakvih formalnosti primili smo se odmah ozbiljnog rada. Najpre nam je kol. F. Črnagoj održao vrlo zanimivo predavanje o vrtinarstvu. Svoje predavanje razdelio je u dva dela. U prvom delu prikazao nam je idealnog vrtinara. Govorio nam je najviše iz svoga iskustva, zato smo ga napeto saslušali. Uverio nas je, kako bi mnogom i mnogom učitelju, koji ima zato smisla, volje i vremena, i mali vrtić uz mali rad, doneo mnogo lepih časova, a što je sada u vreme činov. bede još glavnije, lepi kapital.

U drugom delu praktično nam pokazao sve vrste cepljenja voćaka.

Celo je predavanje bilo vrlo zanimivo. Hvala Ti kolego!

Drugo je predavanje održao kol. S. Mrovlje. Govorio je o osnutku i organizaciji Ferijalnog saveza, obzirom na učiteljstvo. Prikazao nam je povest razvitka F. S. i borbu na ovogodišnjem kon-

gresu između Upravnog Odbora i Slovence i Hrvata. Predsednik je preporučio da se svi članovi našeg društva učlane u F. S.

Pre rastanka zahvalio se g. nadz. Gangl na iskazanim mu srdačnim simpatijama. Preporučio je svim prisutnim, neka svaki poradi za veličinu, čast i napredak našeg staleža!

Sve je učiteljstvo razgledalo izložbu voća u metliškoj osn. školi, a zatim se veselo razišlo puni lepim uspomena i novih osnova, sa pozdravom: Do vidova u Semiču 17. novembra!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 6. oktobra 1923 v Konjicah. Tov. predsednik je pozdravil med drugim tudi starega šolskega borca šolskega nadzornika in našega častnega člana tov. Jak. Jurka, ki se je zopet povrnil v naš okraj, nadalje nove članice tov.-ice Wieserjevo, Tomazičevo in Karbovo iz Konjic, Smerdeljevo iz Prihove in Stukeljevo iz Sv. Kungunde, kot gosta pa tov.-ico Ramšakovo iz Koblja. Udeležba na zborovanju je bila prav dobra.

Poročila. Poročilo o pokrajinski skupščini v Ptujju sta podala tov. Strigl in Brglez, o glavni skupščini in o kongresu v Ljubljani pa je poročala tovarišica Drassalova.

Resolucije. Po rešitvi nekaterih internih društvenih zadev se je sprejela sledeča resolucija:

Da bodo šolski voditelji po novi službeni pragmatiki za svoje delo kot voditelji odškodovani, se prosi UJU pov. v Ljubljani, naj stori potrebne korake na merodajnem mestu, da določi ministrski svet v smislu člena 40. uradniškega zakona za nje posebne doklade. Po novi pragmatiki bodo šolski voditelji itak še s tem prizadeti, ker se jim bode vrednost naturalnega stanovanja od stanarine odračunila ter izplačevala samo razlika. Rvnotako se naj v smislu imenovanega člena priznajo posebne doklade strokovnemu učiteljstvu na meščanskih šolah, zavodih za slepe in gluhome ter na kmetijsko, trgovsko in obrtno-nadaljevalnih šolah.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI OKRAJ je zborovalo dne 2. oktobra t. l. v novomeški osnovni šoli. Udeležba: 49 članov(nic), ena se je oprostila.

Uvodoma je predsednik izrazil svoje obžalovanje nad učiteljskimi porazi. Proglasil je zborovanje za izredni občni zbor, ki je volil razsodišče, kamor so bili z vzklikom sprejeti: tov. Benedičič, predsednik; tov. Klemenčičeva, namestnica; tov. Ivanetič in Sušnikova, prisednika.

Kot zastopnik učiteljstva pri okrajnem šolskem svetu je poročal tov. Hočevvar, da so se kljub protestom že zopet nastavile tri nekvalificirane učne moči. 2. Provizorna učna moč se ne sme sprejeti v drug okraj, če ni bila tu prej odpuščena iz službe. Nato je predlagal sledeče resolucije:

I. Protest proti ponovni nastavitvi pomožnih učnih moči in zahteva takojšnjega odpusta istih, ker imamo letos dovolj kvalificiranih moči.

II. Zahteva, da se izpraznjena stalna mesta v novomeškem okraju razpisujejo tudi v »Učiteljskem Tovarišu«.

III. Sklep, da se še letos opuste v I. šolskem letu tablice in se upeljuje »početnice«.

IV. Pospešitev izplačila novih prejemkov in vso pažnjo pri tem na poročence — državne nameščence — naj preskrbi UJU.

Tov. Kosec predlaga resolucijo:

V. Pri prošnjah za olajšave na šolskem obisku naj okrajni šolski svet upošteva tozadevna poročila šolskih voditeljev, nikakor pa ne dopusta dva- do trikratnega tedenskega obiska, ki nima zakonite podlage.

Vse resolucije so bile soglasno sprejete.

Ker je bila iste dni ravno sadna razstava na kmetijski šoli na Grmu, se je po-

dalo vse učiteljstvo tja. Ravnatelj kmetijske šole g. kmet. svetnik B. Skalicky nam je dal strokovna navodila o sadnih vrstah, ki naj se sade na Dolenjskem, o obiranju in spravlanju sadja in smernice o sadni trgovini.

Strokovno predavanje je oživljala mestoma živalna debata.

Prihodnje zborovanje bo 7. decembra v Novem mestu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo dne 4. oktobra t. l. v »Narodnem domu« v Mariboru ob prav povoljni udeležbi.

Tov. predsednica otvori zborovanje in se po pozdravu navzočim z navdušenimi besedami spominja rojstva prestolonaslednika.

Dopisi. Izmed došlih dopisov se prečita zahvala iz kabinetne pisarne na vdanostno brzojavko ob priliki praznovanja društvene 50letnice. — Z ozirom na okrožnice Učit. Fer. Saveza glede ustanovitve podružnice v okviru učiteljskega društva, se izvoli kot predsednik podružničnega odbora tov. Košutnik, kateremu naj javijo pristop k Savezu vsi, ki imajo za to veselje in smisel.

Po obravnavi ostalih dopisov je tov. nadzornik g. Lichtenwallner v daljšem govoru očrtal važnost nadaljnje izobrazbe učiteljstva ter priporočil pristop k Pedagoško-didaktičnemu krožku v Mariboru.

Poročilo o pokrajinski skupščini UJU v Ptujju je podal tov. Vauda. H koncu sta bila sprejeta nastopna poročevalčeva predloga:

I. Širši sosvet UJU naj prouči način priprave in nastopa skupnega učiteljskega pevškega zbora o priliki vsake pokrajinske skupščine. Učiteljsko društvo, v čegar okolišu namerava zborovati pokrajinska skupščina, naj bi tozadevno podpirala ostala učiteljska društva. Na ta način upamo prispevati k živalnosti vzporeda skupščine, poleg tega pa obenem preprečiti, da bi se, kot letos v Ptujju, prešlo preko petja državne himne na dnevni red. — 2. Širji sosvet UJU izvoli določiti, da se ob času volitev uprave UJU pri pokrajinskih skupščinah pomakne točka o volitvah med prve točke vzporeda delegacijskega zborovanja, ker zahteva tako važna točka sveže duševno in telesno ter polnoštevilno prisotnost zbranih delegatov-volilcev.

O učiteljskem kongresu UJU v Ljubljani je zanimivo poročala tov. predsednica.

Predavanje tov. Rozbauda: »Zvezdoznanstvo v osnovni šoli«. Navzoči so z zanimanjem sledili predavatelju, ki je podal mnogo uvaževanja vrednih migljajev, tičočih se pouka v zvezdoznanstvu ter nam pokazal mnogo učil lastnega izdelka.

Po obravnavi nekaterih internih društvenih zadev, se je dobro uspelo zborovanje zaključilo.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 1903.

RAZPIS.

Vsled ukaza višjega šolskega sveta z dne 4. septembra 1923, št. 9746 razpisujem nadučiteljsko službo na petrazredni osnovni šoli v Veliki Dolini, dve učiteljski službi za učitelje ter dve učiteljski službi za učiteljice na tej šoli.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati do

dne 18. novembra 1923

po predpisani službeni poti.

Okrajni šolski svet Krško, dne 18. oktobra 1923.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

Priporočamo tvrdko
Josip Petelinc
Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7.

Cene zmerne! Postrežba točna!

Najboljši šivalni stroji „GRITZNER“ v vseh opremah in sistemih, olje, igle, posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, pnevmatika. Galanterije, modno blago, čipke, vezene, gumbi, bombaži, I. M. C. prejica, pletenine, milo, jedilno orodje: alpaka, aluminium, palice in sploh vse potrebščine za šivilje, krojače črevljarje in sedlarje na malo in veliko. (Za šole znižane cene).